

Indicatoren armoedebeloid Zoetermeer

Tijdens de behandeling van de kadernota armoedebeloid 'Passend en met Perspectief' in december 2014 is er een motie aangenomen waarin de ambitie is vastgelegd om te behoren tot de top 3 gemeenten als het gaat om armoedebeloid (motie 1412-24 'Top 3 gemeenten armoedebeloid'). In deze motie wordt het college opgedragen een voorstel te doen ten aanzien van de doelstellingen en meetbare indicatoren waarop het college wil worden afgerekend.

Aan onderzoeks- en adviesbureau SCHUT is gevraagd te komen met een set van indicatoren waarmee het armoedebeloid van de gemeente Zoetermeer kan worden beoordeeld en vergeleken met andere vergelijkbare gemeenten. Deze indicatoren legt het college ter vaststelling voor aan de raad.

Bij het formuleren van voorgestelde indicatoren is SCHUT zoveel mogelijk uitgegaan van bestaande definities en bronnen zoals bijvoorbeeld die van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het verzamelen van gegevens die niet (actueel) beschikbaar zijn in landelijke bronnen, zal in het najaar van 2015 een enquête worden uitgezet onder gemeenten.

Armoedebeloid bestaat uit verschillende 'componenten'. Het bestaat uit inkomensondersteuning, uit schuldhelpverlening, maar is ook verweven met andere beleidsterreinen die te maken hebben met 'perspectief' om uit de armoede te blijven en te komen (zoals re-integratiebeloid). Er worden indicatoren gebruikt waarmee de veelzijdigheid van armoedebeloid tot uiting komt.

Daarnaast merken we op dat de prestaties op een aantal indicatoren soms sterk worden *beïnvloed* door maatregelen op andere beleidsterreinen (zoals re-integratiebeloid) of door externe factoren zoals economie of door regionale verschillen.

De indicatoren zijn ingedeeld in vier categorieën:

1. Schulden
2. Voorzieningen
3. Bijstand
4. Meedoen naar vermogen

Per indicator vindt u een toelichting en – voor zover voorhanden – een eerste indicatie van de score van Zoetermeer. Elke indicator heeft een gewicht. Bij de meeste indicatoren kan een gemeente 1 punt verdienen. Bij 'belangrijkere' indicatoren zijn meer punten te verdienen. Er wordt een ranking gemaakt op basis van het aantal punten per gemeente. Daarnaast geldt dat de vier categorieën ieder 25% meewegen. Als er veel gemeenten zijn met hetzelfde puntenaantal, dan zullen niet de punten maar de exacte antwoorden met elkaar worden vergeleken.

Indicator	Bron	Toelichting	Score Zoetermeer (indicatief)	Wegingsfactor
1. Schulden				25%
1. Is er een schuldpreventiemedewerker?	Enquête	Inzet op preventie leidt op termijn tot besparingen.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
2. Is de uitval en recidive schuldhelpverlening lager dan gemiddeld?	Jaarrekening 2014, Programma-verantwoording Enquête	De percentages uitval en recidive worden vergeleken met die in andere gemeenten. Na <i>uitval</i> zijn mensen op zichzelf aangewezen en verergeren de problemen meestal. <i>Recidive</i> is een teken dat de hulpverlening (en vooral de hulp gericht op gedragsverandering) onvoldoende effectief is geweest. Het streven is de uitval en recidive zo laag mogelijk te houden.	Ja In 2014 forse afname gerealiseerd	Ja = 1 Nee = 0
3. Is er beleid/aanpak huurachterstanden?	Enquête	Zoetermeer onderzoekt vroegsignalering en (Amsterdamse) aanpak om daar waar sprake is van een bepaalde huurachterstand en het huishouden een uitkering ontvangt, vanuit de uitkering betaling (tijdelijk) te regelen. Daarnaast wordt onderzocht hoe een aanpak te ontwikkelen voor huishoudens zonder uitkering (o.a. convenanten zijn nodig).	Ja	Ja = 1 Nee = 0
4. Ligt de gemiddelde schuld van cliënten in schuldhelpverlening lager dan gemiddeld?	- NVVK - Enquête	De gemiddelde schuld wordt vergeleken met die in andere gemeenten. De gemiddelde schuld is opvallend hoog in Zoetermeer. 2014: - Zoetermeer: € 48.000 - Nederland: € 38.500 Het kan een teken zijn dat mensen zich (te) laat bij schuldhelpverlening melden en dat de drempel te hoog is en/of de toelatingscriteria te streng.	Nee	Ja = 3 Nee = 0
5. Is er sprake van laagdrempelige toegang op basis van toelatingscriteria?	Enquête	- Toelatingscriteria in Zoetermeer: (a) hebben van een problematische schuld, zijnde een schuld waarvan de maandelijkse vorderingen het maximaal haalbare reserveringsbedrag van het volledige inkomen overstijgen en redelijkerwijs niet binnen 3 á 4 jaar tot een 100% aflossing gekomen zou kunnen worden en (b) geen recent doorlopen of opgezette regeling (minnelijk of rechterlijk). - Streven is om ruime toegang te bieden.	Ja	Ja = 1 Nee = 0

Indicator	Bron	Toelichting	Score Zoetermeer (indicatief)	Wegingsfactor
6. Is het slagingspercentage van schuldregelingen hoger dan gemiddeld?	• NVVK	• Slagingspercentage is het percentage regelingen waarin een schuldenaar met zijn schuldeisers overeenstemming heeft bereikt over de wijze waarop hij zijn schuld de komende 36 maanden (tegen finale kwijting) afbetaalt. In 2014 was dit landelijk 39%. Percentage Zoetermeer is niet voorhanden.	Niet voorhanden	Ja = 1 Nee = 0
2. Voorzieningen (en overige)				25%
7. Financiert gemeente (vrijwilligers)organisaties die mensen ondersteunen bij financiële administratie, formulieren of schulden?	Enquête	Ja, Zoetermeer ondersteunt o.a. SchuldHulpMaatje, Humanitas en Formulierenbrigade.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
8. Heeft gemeente een kortingspas, stadspas of andere voorziening ter participatiebevordering voor minima?	Enquête	Zoetermeer heeft ZoetermeerPas voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
9. Is het bereik van de hiervoor genoemde voorziening hoger dan gemiddeld?	Enquête	Het gebruik wordt uitgedrukt als percentage van de doelgroep en daarna vergeleken met andere gemeenten. Bereik lijkt hoog. Streven is om ook minima met een inkomen net boven bijstandsniveau (bijv. werkenden) te bereiken.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
10. Wordt voor de hiervoor genoemde voorziening een hogere inkomensgrens gehanteerd dan gemiddeld?	Enquête	De inkomensgrens wordt uitgedrukt als percentage van het sociaal minimum (in Zoetermeer 120%)	Ja	Ja = 1 Nee = 0
11. Financiert gemeente <i>Jarige Job</i> of een vergelijkbaar initiatief?	Enquête	Ja, Zoetermeer financiert Jarige Job	Ja	Ja = 1 Nee = 0
12. Subsidieert gemeente een particulier noodfonds?	Enquête	Ja, Zoetermeer subsidieert Stichting Urgente Noden Zoetermeer (SUNZ)	Ja	Ja = 1 Nee = 0
13. Heeft gemeente een collectieve zorgverzekering?	Enquête	Ja,	Ja	Ja = 1 Nee = 0
14. Lig de inkomensgrens die wordt gehanteerd voor de collectieve zorgverzekering hoger dan gemiddeld?	Enquête	Streven is om ook minima met een inkomen net boven bijstandsniveau (tot 120%) een zorgverzekering te bieden met lage premie en goede dekking.	Ja	Ja = 1 Nee = 0

Indicator	Bron	Toelichting	Score Zoetermeer (indicatief)	Wegingsfactor
15. Verstrekt gemeente bijdrage in premie zorgverzekering?	Enquête	Zoetermeer wil de premie zo laag mogelijk houden.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
16. Compenseert gemeente eigen risico zorgverzekering?	Enquête	Ja, is in 2015 meeverzekerd. Voor 2016 wordt het mogelijk om als deelnemer een keuze te maken voor een polis met of zonder meeverzekeren van het eigen risico.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
17. Wordt premie ingehouden op uitkering?	Enquête	De premie wordt bij een deel van de groep bijstandsgerechtigden ingehouden en rechtstreeks aan de verzekeraar betaald. Het gaat vooral om de groep uitkeringsgerechtigden die langdurig aangewezen is op een uitkering en waarvan het perspectief op uitstroom laag is.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
18. Ondersteunt en/of financiert gemeente Voedselbank?	Enquête	Een Voedselbank verstrekt gratis voedselpakketten aan minima	Ja	Ja = 1 Nee = 0
19. Financiert gemeente initiatieven voor sport en cultuur voor kinderen uit arme gezinnen?	Enquête	Ja, de gemeente draagt bij aan Leergeld, Jeugdcultuurfonds en Jeugdsportfonds.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
20. Kijkt gemeente bij aanvraag inkomensondersteuning ook naar oorzaken, problemen en oplossingen op andere leefgebieden?	Enquête	Ja, bij bijstandsgerechtigden in veel gevallen wel. Bij niet-bijstandsgerechtigden niet.	Ja, bij bijstands-gerechtigden	Ja, bij alle aanvragen = 2 Ja, bij bijstands-gerechtigden = 1 Nee = 0
21. Worden periodiek de inkomenseffecten van minimaregelingen doorgerekend?	Enquête	Zoetermeer laat periodiek Minima Effect Rapportage uitvoeren door Nibud.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
22. Hebben professionele hulpverleners een vrij besteedbaar budget om snel financiële rust te creëren in een huishouden met multiproblematiek?	Enquête	Er wordt onderzocht of in het partnernetwerk een vrij besteedbaar budget beschikbaar moet worden gesteld.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
23. Is er een armoedepact of structureel overleg met maatschappelijke partners over armoede?	Enquête	Zoetermeer heeft het Overleg Materiële Dienstverlening	Ja	Ja = 1 Nee = 0

Indicator	Bron	Toelichting	Score Zoetermeer (indicatief)	Wegingsfactor
24. Is er in het kader van armoedebeleid aandacht voor taalonderwijs?	Enquête	Zoetermeer heeft het Taalhuis en een lees- en schrijfplein	Ja	Ja = 1 Nee = 0
25. Worden intermediaire organisaties, professionals en/of vrijwilligers getraind in inzichten rond armoede en ondersteuningsmogelijkheden voor mensen in armoede?	Enquête	Zoetermeer volgde in 2014 cursus 'Armoede onder de loep'	Ja	Ja = 1 Nee = 0
26. Is de gemiddelde doorlooptijd voor aanvragen bijzondere bijstand korter dan landelijk gemiddeld?	Benchmark Divosa	De gemiddelde doorlooptijd is landelijk: 7,7 dgn.	Niet voorhanden	Ja = 1 Nee = 0
27. Is het percentage huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum lager dan gemiddeld?	- CBS - Minimascan Stimulansz	In 2013 stond Zoetermeer 7e op de ranglijst van 100.000+ gemeenten (hoe hoger op de ranglijst hoe minder minima)	Ja	Ja = 1 Nee = 0
3. Bijstand				25%
28. Is het percentage bijstandsgerechtigden dan uitstroomt naar werk hoger dan gemiddeld?	Benchmark Divosa	Zoetermeer: 41% Landelijk gemiddeld: 33%	Ja	Ja = 1 Nee = 0
29. Is de bijstandsdichtheid lager dan gemiddeld?	CBS	Bijstandsdichtheid = aantal bijstandsgerechtigden als percentage van beroepsbevolking. Zoetermeer 12e van 100.000+ gemeenten in 2014 (hoe hoger op de ranglijst, hoe lager de bijstandsdichtheid).	Ja	Ja = 1 Nee = 0
4. Meedoen naar vermogen				25%
30. Worden ervaringsdeskundigen ingezet voor advisering minima?	Enquête	Gemeente kent initiatief <i>Door Zoetermeesters voor Zoetermeesters</i> .	Ja	Ja = 1 Nee = 0
31. Verstrekkt de gemeente aan bijstandsgerechtigden een bonus of vergoeding voor vrijwilligerswerk?	Enquête	Ja, Zoetermeer verstrekt vergoeding naar rato van het aantal dagdelen dat iemand vrijwilligerswerk verricht.	Ja	Ja = 1 Nee = 0

Indicator	Bron	Toelichting	Score Zoetermeer (indicatief)	Wegingsfactor
32. Is er (steun voor) een sociale coöperatie?	Enquête	Op diverse plekken in het land nemen mensen met weinig inkomen het initiatief om via eigen coöperatieve activiteiten hun (inkomens)positie te verbeteren. Het gaat om kleinschalige (buurt)economische activiteiten die in samenwerking worden opgezet door mensen die eigen zeggenschap hebben over het initiatief.	Ja	Ja = 1 Nee = 0
33. Steunt de gemeente initiatieven waarbij (stille) armoede wordt tegengegaan, gericht op participatie en tegengaan sociale uitsluiting?	Enquête	Denk aan achter-de-voordeur projecten, eropaf, welkom-in-de-wijk of andere outreachende aanpakken.	Ja	Ja = 1 Nee = 0